

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 12 K.
 Félévre 6 K.
 Negyedévre . . . 3 K.
 Hirdetési díj: Egyhasábos
 petitsor egyszeri hirdetésre
 15 l. Közlemények sora 40 l

**POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI,
 KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP**

**Szerkesztőség és
 kiadóhivatal ::
 Kósch Árpád
 könyvnyomdája
 Eperjes, Fő-u. 59.
 :: Telefon-szám 16. ::**

**Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
 és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye. □□**

Negyedik háborús telünk.

Maholnap itt a tél. A háborús helyzet kéréllhetetlensége egyforma súlyos feladatot ró úgy a kormányra és a közigazgatás minden ágazatára, mint magára az ország lakosságára. A kormány minden tagja, Wekerlével élén, éjjel-nappal tartó szakadatlan, emberfeletti munkával iparkodik enyhíteni a kényszerhelyzetadta bajokon, segít is mindenhol, ahol csak lehet. Ámde ahol már lehetetlen könnyíteni, ott a közönségnek is kötelessége, hogy türelemmel, önfegyelméssel, takarékoskossággal, hazafiúi kötelességérzettel, meggondoltsággal és lemondással tudjon elviselni minden olyan terhet, amelynek senki sem oka, csak világszerte az általános háborús viszonyok. El kell ezt viselni mindenkinek a nagy cél, a nagy reménység, a béke közeli eljövételének érdekében.

A kormány mindenben megteszi a maga kötelességét. Fokozottabb mértékben, mint akármelyik előbbi. Az adott viszonyok közt egyetlen kormány sem tehet többet. Garancia erre Wekerle ismeretes programja és munkatársai: Mezőssy, Serényi meg Hadik minisztereknek eddig tett s jövőbenkilátásba helyezett intézkedései.

A mostoha időjárás következtében növényi terményekben, főzélék-félékben nagy a hiány. Ezeket tehát kenyérterményeknek kell pótolniok.

A szénellátás szinte leküzdhetetlen nehézségekkel jár. A kormány már jóelőre mégis megtette a kellő intézkedéseket, hogy minimális fűtő- s tüzelőanyaggal az ország lakossága ellátható legyen. Wekerle és Serényi programja, hogy Magyarországot magának Magyarországnak szénterme-

lése lássa el. Egyelőre ez még nehézségekbe ütközik. Tehát intézkedések történtek, hogy külföldről érkezék megfelelő szénmennyiség.

Pénzünk megromlott értéke egyik főoka a drágaságnak. Wekerle programja: a valuta helyreállítása. A koncepciót Wekerle megrajzolta és munkáját megkezdte. Ez nagymértékben enyhíteni fogja a drágaságot.

Szociális reformok: rokkantak, hadiárva és özvegyek ellátása, hadisegélyek és a közalkalmazottak háborús segélyének fölemelése szintén enyhíti a magánterhek viselését.

Burgonya kevés termett. Mindenki tudja. Hadik közlélezési miniszter úgy intézkedett, hogy arányosan legyen elosztva.

A ruházat biztosítására ármegállapító-bizottságokat fog a kormány szervezni.

A szegény néposztály élelmezése olcsóbb: gróf Hadik programja.

Földműveléssel foglalkozók állatállományuk arányában kapnak korpát, tengerit. A szőlősgazdák érdeke is kielégítést talál. Sok helyütt — amennyire lehet — az államtól kölcsönhordókat kapnak, termésüket nagy áron eladhatják.

A kormány a kibontakozás útjait úgy egyengeti, hogy fokról-fokra mindig jobbat és jobbat remélhetünk. Egy-egy lépéssel mindig előbbre visz bennünket az áldott béke korszakához. Ha pedig tudjuk, hogy mindig előbbre megyünk: akkor könnyebb a megnyugvás bármiféle apró-cseprő szenvedések és nélkülözések elviselésében.

A Wekerle-kormány a megnyugvás, a könnyebbítés, a legjobbreményeségek útját nyitotta meg az ország népe előtt.

Hadisírjaink.

A háború első és második esztendejének Sáros földjén levő szomorú, de felemelő emlékei — a hadisírok — ilyenkor lombhullás idején figyelmeztetnek bennünket soha el nem muló kötelességünkre azokkal szemben, akik a legtöbbet, mindenüket, életüket áldozták fel hazájukért.

A sárosvármegyei hadisírokat gondozó bizottság szeptember 24-ikén d. u. 1/2 4 órakor a vármegyeháza kis tanácstermében tartotta Bujanovics Gyuláné volt főispánné elnöklétével látogatott ülését. Az ülés célja volt: gondoskodás hőseink sírjainak szeptember hó 1-jén leendő megkoszorúzásáról. A tárgyalás megkezdése előtt a bizottság az elnök indítványára egyhangú lelkesedéssel Koós Béla főispánunkat kérte fel társelnökül. Majd tagjai sorába választotta még Liptai Lajos ev. főesperest.

A bizottság azután elhatározta dr. Desseffy István előadó javaslatára, hogy felkéri a főszolgabírákat és a polgármestereket, hogy az értelmiséget és a népet szervezzék, hogy az összes hadisírokat már most ellássák a leg egyszerűbb lombdíszszel, s lehetőleg mindenütt hazafias ünnepélyeket rendezzenek november hó elsején. Kivilágítás — tekintettel a világítószerek nagy hiányára — sehol sem lesz. Átiratot intéz a bizottság hasonló értelemben az egyházmegyei főhatóságokhoz és a kir. tanfelügyelőséghez. A bizottság azután még kiküldte megbizottait a hadisírokat gondozó orsz. bizottságnak Kassán az ősz folyamán megtartandó ülésére, Görgey Ernőné, B. Semsey Karola, dr. Propper József, dr. Desseffy István, dr. Holénia Gyula és dr. Korn Vilmos főhadnagy személyében.

Mindszentek napján az eperjesi temetőben lévő hősök sírjainak a feldíszítését az eperjesi Angolkisasszonyok, a járványtemetőben lévőket pedig az eperjesi ev. leányiskola vállalták, akik már tavaly is önfeláldozó munkával díszítették fel a sírokat. Sáros földjén az összes hadisírok száma 3456, ebből 417 tömegsír.

Tömegsírok vannak: Alsópagonyban 28, Alsóvízközön 30, Bánjavölgyön 2, Bártfán 3, Biharón 14, Csarnón 3, Cseresen 11, Cziglián 1, Eperjesen 83, Esztebneken 8, Esztebnekután 4, Felsőcsernyén 10, Felsőmersén 11, Felsőodoron 12, Felsővízközön 12, Girálton 12, György-földén 5, Héthárson 1, Hutáson 32, Kishelyen 3, Kiskurimán 8, Kismedvésen 12, Ladomér-vágásán 22, Miklósvölgyén 27, Molnár-vágásán 23, Ondavafón 2, Ortutón 1, Óruzsiban 1, Rónán 4, Sároskőszegen 1, Szemelyén 10, Tízényben 1, Várakdkán 6, Zborón 14.

□□□

**CSEMEGÉK, CUKORKÁK
 LEGJOBB MINŐSEGBEN**

KLEIN JENÓNÉL

**BODEGA
 FÜTCA : TELEFON
 46. SZ. : 162. SZ.**

Egyházi hangverseny az eperjesi főtemplomban.

A múlt vasárnap délután egy minden tekintetben remekül sikerült egyházi hangverseny gyönyörében volt része Eperjes város műértő közönségének. Az általános és osztatlan érdeklődésnek, mellyel a közönség az egyházi hangverseny eszméjét fogadta, igen élénk jele volt az, hogy az intelligens hallgatóság a templom tágas csarnokait teljesen megtöltötte. Ott volt társadalmunknak úgyszólván minden előkelősége és számottevő tagja. Erré az általános s valláskülönbőség nélkül megnyilatkozó érdeklődésre méltó is volt az a szép műsor, a melyet a főtemplom karnagya, *Hemerka Gyula* ezen alkalomra oly kiváló szakértelemmel összeállított s betanított. Az egyházi zeneirodalom legkiválóbb mestereinek: Bach, Liszt, Beethoven nagy alkotásai kerültek előadásra s mondhatni, oly precíz kivittel, hogy a legkényesebb igényű bírálókat is a legteljesebb mértékben kielégítheti. S ennél a ténynél kiváló figyelmet érdemel az a körülmény is, hogy a 34-ik gyalogezred zenekarának ezen alkalomra megnyert közreműködésén kívül, az egész műsort *Hemerka* helybeli erővel adatta elő, ami a szervezőképességnek nem csekély jelét mutatja. A szerepkiosztás is igen megfelelő volt. Mindenki a maga helyén, tehetségével arányban álló feladatban szerepelt.

Ez alkalommal hallottuk először duettben énekelni *Moyzes* Miklósné és dr. *Harkabusz* Andorné úrihölgyeket, akiknek csengő, lágy hangja igen szerencsésen talált egymásra. Mendelssohn „Aus dem Lobgesang“-jének harmóniumkísérettel történt előadása az óriási terjedelmű templomban valósággal étheri szépséggel hatott. Kiváló volt Bach-Hemerka U. nehéz „Ave Maria“-ja is, amelyet a vonószenekar és nagyhivatottságú ifjú zenésznünk, *Villecz* Mihály harmoniumkíséretével *Moyzes* Miklósné a nála szokott átérzéssel énekelte. Igen sok bájjal és ambícióval nyilatkozott meg a háromszólamú női énekkar *Moyzes* Miklós „Motetta“-jének előadásában. A programnak legnagyobb szabású pontjai Liszt Ferenc „Libera“ és Zangl-Führer „Krisztus élete és

halála“ című koncert-oratoriumának I., II. és IV. száma volt. Hatalmas munkát adott ez a két zenemű úgy a vegyeskarnak, mint különösen a szólóénekeseknek, *Berkő* Pálnak és *Hemerka* Gyulának, akik a zenemű tételeinek dallambeli és dinamikai feladatait nagy készséggel oldották meg. Max Filke D-moll miséje „Credo“-jének és „Agnus Dei“-jének, de legfőképpen ez utóbbinak az előadása a vegyeskar és zenekar valóságos remeklése volt.

A katonazenekar Beethoven „Krisztus az olajfák hegyén“ című oratóriumának előjátékát és Grieg sejtelmes szépségű „Ases Tod“-ját önállóan mutatta be *Kuhn* László karnagy vezetésével, aki hegedűszólójátékban *Vieuxtemps* „Adagio“-jával s Bach „Air“-nek sok nemes ízléssel történt bemutatásával is gazdagította a bőséges műsornak gazdag értékeit.

A minden pontjában kifogástalanul sikerült hangversenyt a vegyeskar és zenekar által előadott Kőlcsey-Himnusz fejezte be.

A hangverseny erkölcsi sikereinek megfelelt az anyagi siker is, amely a főtemplom orgona-alapját jelentős összeggel alapítja meg.

A közönség háláját s a jótékony cél szolgálatainak érdemét szereztek meg maguknak a szereplő hölgyek és urak, akik készséges közreműködésükkel *Hemerka* Gyula vezetésével a vegyeskarban résztvettek.

Ezek a következők voltak: *Moyzes* Miklósné, *Nitsche* Frigyesné, dr. *Harkabusz* Andorné, *Hemerka* Gyuláné, *Janicsk* Manyi, *Janicsk* Anni, *Czabaly* Mária, *Lavotha* Éva, *Kőszeghy* Piri, *Hanusovszky* Minka, *Kőszeghy* Mária, *Körtvélyessy* Erzsébet, *Körtvélyessy* Irén, *Lihán* Zseni, *Huszovszky* Vilmi, *Magyar* Kató, *Pálesch* Baba, *Zombory* Rózi, *Berkő* Pál, *Bulissa* János, *Kletz* Gábor, *Szabó* Barna, *Rovó* Gyula, *Petz* Károly, *Drbják* Pál, *Hemerka* Gyula, *Hanusovszky* Imre, *Mittermann* István. *Dr. Wick Béla.*

Hadiárva. Rokkant katonák. Hősök emléke.

A sárosvármegyei hadiárva alapja javára az eperjesi kir. adóhivatalba, mint Sárosvármegye gyámpénztárába 1917. szept. 25-ikéig a következő adományok folytak be:

A már nyugtázott összeg	K. 51,784-91
Dobránszky József színe r. kath. lelkész útján Színye község földművelésügyi igazgatóság adománya	10-
Fenyves Fülöp héthársvidéki körjegyző útján: Tarczadobó község lakosainak adománya	107-94
Sitányi Győző káptal körjegyző útján Lapos Györgyné káptal lakos adománya	20-
Gallotsik István felsővízközi főszolgabíró gyűjtése	150-
Szabó Géza bártfai főszolgabíró útján: Semetkovszky Emil endrevágási g. kath. lelkész által rendezett aratási ünnepen gyűjtött összeg 25 kor., Müller Izidor eperjesi kereskedő adománya 50 kor. =	75-
A kurimai körjegyző útján Martincsek János kurimai lakostól	35-
Holénia László felsővízközi szolgabíró egy eladásból kifolyó nyereség címén	50-
Wischn Győző sárosbogyóúti körjegyző útján: Berta János és György, Zsulya Jánosné és Györgyné, Pavlik Mária, Siska József boroszlói lakosok 5-5 kor. és Begányi Jánosné alsómérki lakos 2 kor.	32-
Rojkovich Antal batorhegyi g. kath. esperes gyűjtése: a viskói lelkész adománya	20-
a boroszlói hívek bukóczegeyi búcsú alkalmából való adománya	13-
Fekete Béla lemesi szolgabíró útján: Alexander Miksa kecskerkosztolányi lakos adománya	20-
Összesen: K. 52,317-85	

A fentebb felsorolt adományokat ezennel nyugtázom. Egyúttal a mélyen tisztelt *adományozóknak és gyűjtőknek áldozatkészségükért és sikeres fáradozásukért* — a hadiárva nevében — hálás köszönetet mondok.

Eperjes, 1917. szept. 25. DR. MÁRIÁSSY BÉLA s. k.,
Sárosvárm. árvaszékekének elnöke.

Az eperjesi hadiárva alapjára az elmúlt héten a következő adományok érkeztek:

a) a városi pénztár útján: Nagysárosi Múzeum Ferdinánd Béla elhalálása alkalmával koszorúmegváltás címén	100-
Hadiemlék- és műkiállítás jövedelméből dr. Propper József	2500-
Összesen: K. 2600-	

A gyűjtés eredménye szept. 29-ikén K. 35,222-48

TÁRCA.

Prológ.

— Írta s a turoczmegyei tanítók által a harctéren elesett tanítók orsz. özvegy- és árva-alapja javára rendezett estén elmondta *Radványiné Ruttkay* Emma. —

Ti, kik itt vagytok, kik eljöttetek,
Én nem tudom, hogyan köszöntelek...
Kérném a szót, mi ajkaimra jön,
Fakadjon rajta boldogság, öröm. —
S mikor fehér ákácvirág havaz,
Legyen szívünkbe' béke, új tavasz,
Ne halljuk többé fegyverek zaját,
Felejtjük el a milliók jaját,
Felejtjük, hogy szívünkbe vert a gond
És éjet, nappalt gyászlepelbe vont...
— Hoznék zenélt, drága, pulha selymet:
Dalt, gyógyulást sok meggyötört kebelnek.
Szólnék: békét hozz, harcok Istene!
Szűnjön végre a förtelmes zene
És jöjjön el az áldás és a hit...
De most is hallom: — milliók lábait:
Ütemre dobban sok bakancs, szegény,
A vérrel ázott harcok mezején. —
És most is látom: anyák fiait,
A kik szenvednek, jaj, ki tudja mit?
És érzem, mindnek hős emléke szent,
Ki értünk mindnyájunkért messze ment.
— Hoznék fájó sebekre balsamot
És visszahoznám azt, ki már halott...
De nem lehet. A bősziült forgatag

Sóhajts sem enged, sírni sem szabad
S hiába vádold, átkoz a szívünk,
Itt is, meg ott is hull egy kedvesünk...
Ma már csak lessük, mikor, hol derül?
Szeretnénk partot látni messziről...
Ó, jöjj, tavasz! vágyzónyezet szövő,
Virág pattanjon: Béke és Jövő!

Virág fakadjon vérvirág nyomán
Öröm fakadjon bús utcák során,
Ahonnan elment minden, ami élet
S mostan elment, minden semmivé lett...
— Maradtak apró házak, csendesek,
Maradtak kis fellángolt mécsesek:
Kincset kutató, szentséges csodák: —
Üres, gazdátlan, néma iskolák.
Bent sorba, mind hallgatnak a padok,
Elhalt a lárma, lépés nem topog,
Fehér falon megállt a kerek óra,
Bámész szemek nem villannak a szóra:
Kis ábcés könyv lapja szétesett,
Tört számológép a tábla megett,
És a falon, a marsoló betűkre
Nem villan rá a lélek tiszta tükre...
Valaki elment s nem jön vissza már.
Apró gyerekhad nézi, egyre vár, —
Százszor felméri az utca porát
És mondja egyik: „Visszajön, nohát!
Egyszer csak itt lesz, hoz majd sok mesét,
De jó lesz akkor, jaj de szép!“
— S a másik mondja: „Akkor mért nem ír?...
Nézétek, ott, a kis Mariska sír...“

Tanító néni két karjába zárja
És hull a könnye és azt mondja: „árva“. —
Megértőn cseszesúg a sok gyerek,
Az ákácfaól hószirrom perreg,
Az iskolából elszállt az öröm,
Több lett az özvegy, — árva — s több a könny...
— — — — —

Leszáll az este, — elhallgat a lárma, —
Virraszt az özvegy, gyüretlen a párna...
És rémek árja a szobába ront:
„Ki az? — „Te ösmersz, én vagyok a gond“.
Szörnyű a csend, — a lámpa lángja serceg,
Évekké nőnek lassan muló percek...
Sok kis szobában csak a bánat él,
Vagy régi óra jár, ketyeg, zenél.
Csacsogó gyermek lehúnyja szemét;
Az álma éber, — nincsen más beszéd.
Mozdul a párna. Rózsás gyermekarc,
Szelid, mosolygó, rajta semmi harc, —
Az ajkát nyitja, szól: „Anyám, gyere,
Nézd, ott rohan az apám ezrede! —
Nézd, ő is ott van, — meggyúlt a világ!
Hurrá, hurrá! — Kalapjukon virág...
Nézd, — mennyi vér!... és lángon, füstön át
— De szépen szól! — hallom a trombitát.
Ott, ott!... elől van az apám megint!
Azt mondja: rajta! — s megy utána mind!
Megy mind utána, mint az iskolába...
Dobolva dobban mindegyiknek lába...
Anyám, ne sírj! — nézd, milyen büszke, bátor!“...
— — — — —
Valahol messze elpihent a tábor.

Midőn ez adomány a leghálásabb köszönet kérem városunk nemes zönségét, méltóztassék a lehetővé tenni, hogy az adományok is meghaltak, méltó Adományokat úgy az EPERJESI LAPOK szívesen elfogad és e helyen ny Eperjes, 1917. szeptemb

Az eperjesi rokka elmúlt héten a következő gyűjtés eredménye szeptember 29-ikén Eperjes, 1917. szeptemb

Az eperjesi hős héten a következő adományok a városi gyűjtés eredménye szeptember 29-ikén Eperjes, 1917. szeptemb

KÖZEL

(Ezen rovatban közöljük a közönség véleményét a közönségi levelezés szabályairól.)

Közéleti ügyosztály
Gabona-, lisztügyekben Hús, szalonna, zsír, szappan, tej, tejtermék, tojás, Tüzelő- s világítóanyagok (szén, fa, kőolaj), Cukor, kávé, fűszerek, élelmi s ruház. cikkek, Burgonya, káposzta és különféle főzelékek

Piaci árúak, kofák d. e. 11 óra után vásárolható cikkek. *Saly* s. k., rk

Legmagasabb árak 22 kor. Őszi szilva 10

Hadiárva. Aug. 3. hadikávénak földolgozó Ezen időponttól kezdve a hadiárva, kávémérésekhez hasonló ipari üzem

... Az örökútra indul Vitézek, hősök, — ó Tanító — újra — hárt Mert százszor vétek, Száz láng kialszik mi

Az örökútra indul új És visszajönni egynek Özvegyet, árvát, mind Mindent, amit az élet Tudást sóvárgó kis cs Az tudja mit, csak az — Kihült az otthon,

De megmozdul a nag Csupa piros virág, — (Némelyik már szinte Kultúra templomából Szórják a kincset: lel A szív, a jóság, mind Örökvirágú, dús veté Virágmezőknek magja Repül, repül, amíg cs És gyűjt, világít, term Tán azt se tudjuk: m Egyszer csak megfog Elhalkulnak az átkok Egyszer csak megáll Megfogy a könny, — De a virágok magja Repül, repül, amíg cs — Ni, ott ég már! k Kultúra lángja, — b

Midőn ez adományokért az árvák nevében a leghálásabb köszönetnek adok kifejezést, arra kérem városunk nemesszívú, áldozatra kész közönségét, méltóztatásuk újabb adományokkal lehetővé tenni, hogy azoknak árváiról, akik éretünk is meghaltak, méltóan gondoskodhassunk. Adományokat úgy a városi pénztár, mint az EPERJESI LAPOK szerkesztősége készséggel elfogad és e helyen nyugtázza.

Eperjes, 1917. szeptember 29. FARAGÓ JÓZSEF, kir. tan., polgárm.

Az eperjesi rokkant katonák alapjára az elmúlt héten a következő adományok érkeztek: A gyűjtés eredménye szept. 29-ikén K. 308674 Eperjes, 1917. szeptember 29. FARAGÓ JÓZSEF, kir. tan., polgárm.

Az eperjesi hősök emlékére az elmúlt héten a következő adományok érkeztek:

a) a városi pénztár útján:

A gyűjtés eredménye 1917. szept. 29-ikén .. 52,046 kor. 97 fill.

b) az EPERJESI LAPOK útján:

Habermann József .. 10 kor. Eperjes, 1917. szeptember 29. FARAGÓ JÓZSEF, kir. tan., polgárm.

KÖZELLÁTÁS.

(Ezen rovatban közöljük a városi hatóságnak a közlélmézést szabályozó hirdetményeit.)

Közellátás ügyosztályai a városházán:

Gabona-, lisztügyekben Magyar József h. polgm.
Hús, szalonna, zsír, szappan, tej, tejterm., tojás Saly Győző főkapitány
Tüzelő- s világítóanyagok (szén, fa, kőolaj) Bretz Sándor v. építész
Cukor, kávé, fűszerek, élelmi s ruház. cikkek Theisz Géza számvevő
Burgonya, káposzta és különféle főzelékek .. Bereczky Viktor üo.-vez.

Piaci árások, kofák s viszontelárúsítók csak d. e. 11 óra után vásárolhatnak a piacon élelmi-cikkeket. Saly s. k., rkaptány.

Legmagasabb árak: Nyári szilva 100 kg. 22 kor. Őszi szilva 100 kg. 33 kor.

Hadikávé. Aug. 31-iktől babkává csak hadikávénak feldolgozva hozható forgalomba. Ezen időponttól kezdve kávéházakban, cukrászdákban, kávétermékekben, vendéglőkben s ezekhez hasonló ipari üzemekben is csak hadikávé-

... Az örökútra indul új menet ..
Vitézek, hősök, — ó felejtetek?
Tanító — újra — hány van köztetek?
Mert százszor vétek, hogyha egy nem él,
Száz láng kialszik mindegyik helyén.

Az örökútra indul új csapat
És visszajönni egynek sem szabad ...
Özvegyet, árvát, mindent itthagyt,
Mindent, amit az élet adhatott,
Tudást sóvárgó kis csírák sorát ...
Az tudja mit, csak az, ki lelket ad!
— Kihűlt az otthon, nincs kenyérszögő ...

De megmozdul a nagy virágmező ...
Csupa piros virág, — emitt fehér, —
(Némelyik már szinte az égig ér!)
Kultúra templomából magvetők
Szórják a kincset: lelket és erőt ...
A szív, a jószág, minden ott terem
Örökvirágú, dús vetéseken.
Virágmezőknek magja szerte száll,
Repül, repül, amíg csak meg nem áll!
És gyűjt, világít, termel, megfog,
Tán azt se tudjuk: mikor és hogyan?
Egyszer csak megfogynak a sóhajok,
Elhalkulnak az átkok és jajok, —
Egyszer csak megáll a nagy vérözön,
Megfogy a könny, — és eljön az öröm ...
De a virágok magja egyre száll:
Repül, repül, amíg csak meg nem áll ...
— Ni, ott ég már! Körülte füst, korom ...
Kultúra lángja, — békeoszlopon!

nak feldolgozott babkává szolgáltatható ki. E rendelet megszégése vagy kijátszása 2 hónapi elzárással és 600 koronával büntethető kihágás. Saly s. k., rkaptány.

Figyelmeztetem a közönséget, hogy a **gabonaneműkre** megállapított legmagasabb árakat tartsa be, mert úgy az eladók, mint a vevők ellen, akik a legmagasabb árakat túlléptik, a rendőri büntető eljárás során a legnagyobb szigorúsággal fogok eljárni. **Rendőrkapitány.**

Figyelmeztetem a kereskedő urakat, hogy az üzletekbe vásárlás céljából jövő feleket **kívétel nélkül** a jelentkezés sorrendjében szolgálják ki, és azon címen, hogy nem állandó vevőik, el ne utasítsák, mert az ily kereskedők ellen nemcsak a kihágási eljárást fogom megindítani, hanem neveik nyilvánosságra hozatalán kívül intézkedni fogok, hogy a jövőben a városi elárú eladás céljából ne kapjanak. Saly s. k., főkapitány.

Korai burgonya mmázsánkinti legmagasabb ára szept. 7-iktől kezdve 25 kor. **Rendőrkapitány.**

A város szegényebb osztályához tartozók minden hétfőn d. u. 3 órától Keil Armin főutcai tejszarnokában meghatározott mennyiségű **tehentúrot, vaját és tojást** vásárolhatnak.

Egy család hetenkint csak egyszer vásárolhat s akiről beigazolást nyer, hogy mások rovására ugyanazon a héten többször vásárolt, az többé ezen készletből nem vásárolhat. Eperjes, 1917. szeptember 3. Saly s. k., rkaptány.

Hirdetmény.

Az ország területén tartózkodó külföldiekkel szemben való eljárás tárgyában f. évi aug. hó 28-ikán kelt 100,301 — 1917. számú belügymin. körrendelet alapján

a) felhívom a város területén tartózkodó **összes külföldi állampolgárokat** (beleértve az osztrák állampolgárokat is), hogy ezen hirdetmény megjelenésétől számított **8 napon belül**, állampolgárságukat igazoló vagy egyéb rendelkezésükre álló okmányokkal, a hivatalos órák alatt Halmi János tb. rendőrkapitány hivatalos helyiségében a törvényes következmények terhe alatt **személyesen jelenjenek meg;**
b) arra kötelezem az összes háztulajdonosokat és illetve megbizottait, továbbá mindazon **lakásadókat**, akiknél **külföldi** állampolgárok mint fő- vagy albérlők akár állandó, akár ideiglenes minőségben laknak vagy csak rövid időre is megszállva vannak, hogy ezen lakók teljes névjegyzékét **4 napon belül** a rendőrkapitányság bejelentő-hivatalánál, **Halmi János** tb. rendőrkapitánynál a hivatalos órák alatt adják át vagy a vonatkozó bejelentési-lap szelvényeket mutassák be.

Ezek a rendelkezések kiterjednek a katonai személyek hozzátartozóira is.

Aki ezen hirdetményben foglalt rendelkezéseket pontosan be nem tartja, kihágást követ el s az 1912. évi LXIII. t.-c. 6. §-a alapján két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fog büntettetni.

Eperjes, 1917. szeptember 18. Saly s. k., főkapitány.

3483 — 1917. sz. Eperjes sz. kir. város rendőrkapitányától.

Hirdetmény.

Felkérem a közönség köréből azokat, **akik a tejet nem a piacon** veszik naponként, hanem akik tejszükségletüket valamelyik tejtermelővel vagy tejkereskedővel kötött szerződés útján biztosították, hogy **okt. 3., 4., 5., 10., 11. és 12-ikén** d. e. 10 — 12 óra, d. u. 3 — 5 óra között **Keil Armin** fő-utca 57. sz. tejszarnokában jelentsék be a családtagok számát s azt, hogy kitől s mennyi tejet kapnak naponként?

Eperjes, 1917. szeptember 25. Saly s. k., főkapitány.

HIREK.

Janik Ferenc

eperjesi pénzügyigazgatót a király miniszteri tanácsossá nevezte ki.

Eperjes város társadalmi jogosan rossznéven venné tőlünk, ha Janik Ferenc miniszteri tanácsosi kinevezéséről csak a szokásos napihír-terjedelemben emlékeznénk meg, de magunk is igazságtalanságot követnénk el,

mert úgy maga a magas kitüntetés, mint Janik Ferenc kiváló egyénisége parancsolólag lépnek fel velünk szemben, hogy mint a közvélemény reprezentánsai a legszebb, a legmelegebb szavakat keressük a kitüntetésről való megemlékezésünkben.

Janik Ferenc szeretetreméltósága, közvetlensége, nemesszívúsága, méltányossággal párosult igazságszeretete oly ritka kvalitások, amelyekkel csak a legkiválóbbak dicsekedhetnek. S ezen ritka tulajdonságai azok, amelyek társadalmunkban általános tiszteletet, meleg szeretetet biztosítottak Janik Ferenc részére s okozták azt az igazán osztatlan nagy örömet társadalmunkban, mely a magas kitüntetés alkalmából a lelkekből kitört.

S ha valaha ért méltán embert kitüntetés, úgy Janik Ferencet érte. Az ő kitüntetése nyomán nem támadt irigykedés, ellenkezőleg örömeiben mindenki résztvett, sőt a társadalom — mindnyájunk öröme egyenként is nagyobb volt az övéénél, mert hiszen szerény, nemes lelke bizonyosan nem kereste, s miután meglett, nem hivalkodott vele.

S Janik Ferencnek sokkal nagyobb kitüntetés az, amely a társadalom részéről éri a sok meleg ovációban, mert nemes, szerető lelke elismerő és fogékony a szeretettel szemben.

Személyi hír. *Koós* Béla főispánunk szept. 27-ikén utazott el Hernádszadányba s október 4-ikén érkezik székhelyére.

Dr. *Puky* Endre, Abaúj-Tornavármegye alispánja csütörtökön és pénteken Eperjesen időzött s ez alkalommal megtekintette Eperjes sz. kir. város közlélmézési intézményeit. A látottak arról győzték meg, hogy Faragó József kir. tan., polgármester a lakosság ellátása érdekében a legnagyobb elismerésre méltó gondoskodást fejtette ki.

Követésreméltó példa. A minden szépért és nemesért lelkesedő *Bujanovics* Gyuláné öméltósága nemesszívúságának ismét fényes bizonyítékát adta. A fennkölt gondolkodású úrihölgy a vakok továbbképzése és szellemi szórakoztatása után érdeklődően, megtudta, hogy a vakok könyvtárai sajtó útján az óriási költségek miatt csak nehezen fejleszthetők s hogy irodalmunk legkiválóbb termékeihez legolcsóbban és leggyorsabban úgy juthatnak vakjaink, ha azok jószívű embertársaink által kézírással a vakok speciális írásrendszerében lemásoltatnak. Ennek megismerését nemes elhatározás, az elhatározást pedig nyomon követte a tett, melynek gyümölcsei máris szép fejlődésnek indultak. Öméltósága ugyanis a vakok írásrendszerét elsajátítván, már meg is kezdte kiváló magyar műveknek a braille-rendszerben való átírását. A Vakok Eperjesi Intézete könyvtárának a volt főispánné az első s ezidő szerint egyedüli írója. De az eszme gyakorlati értéke s a nemes példa társadalmunk fennkölt gondolkodású hölgyei sorában bizonyára hamarosan követőkre, a Vakok Eperjesi Intézetének könyvtára pedig lelkes munkatársakra fog találni. Érdeklődőknek a legnagyobb készséggel bővebb fölvilágosítást nyújt az intézet igazgatója, Kleitsch János.

Új tanító. Dr. Novák István m.-püspök Kisolysóra *Pribula* János okl. tanítót nevezte ki választási jegyzőkönyv alapján.

A közlélmézési tanács szept. 26-ikán, szerdán d. u. 3 órakor tartotta gyűlését a városháza tanácstermében *Faragó* József kir. tan., polgármester elnökletével. A tanács főleg a zsrirkérdés megoldásával foglalkozott, amelyben a tanácsstagok valamennyien hozzászóltak. A tanács *Dvortsák* Győzöt, lapunk felelős szerkesztőjét bízta meg, hogy már ezen ülésen előadott javaslatához képest egy tervet dolgozzon ki s azt a jövő szerdai ülésen adja elő.

Az evang. Kollégium tanévet megnyitó ünnepe. Az eperjesi evang. Kollégium közös tanári-kara négy tanintézetének évmemoriális-ünnepét *október 7-ikén*, vasárnap d. e. 11 órakor, a Kollégium központi épületének dísztermében fogja megtartani. E viharos időkben, melyek rendkívüli megpróbáltatásaikkal tömörülésre, együttérzésre intenek, azt hiszem, mindenütt visszhangra talál kérés-nyilatkozatom, melyel Eperjes szab. kir. város és Sárosvármegye hatóságait, testületeit, tanintézeteit és hazafias közönségét, mint lelkes tanügybarátokat, tanévet megnyitó ünnepünkre ezúton is mély tisztelettel meghívom. Eperjes, 1917. szept. 29. *Draskóczy Lajos*, koll. igazgató.

A király figyelme. Nagyselmeczi Mérey László nyug. járásbíró — aki élteskora dacára önként jelentkezett katonai szolgálatra s aki mint főhadnagy teljesít szolgálatot — László (vezérkari százados), Aurél (a 13. honvéd-ezred századosa), Pali (a 41. tábori tarackezred főhadnagya) és Béla (zászlós) nevű fiaival levétette magát s a képet elküldte Ofelségének. A király azzal viszonzta Mérey figyelme, hogy egy aranyórát küldött neki emlékül, melynek előlapján „K” betű alatt a magyar szent korona, míg hátlapján Magyarország címere látható. Földünk kitüntetésé bizonyosan örömet kelt ismerősei és barátai körében.

Haláleset. *Mathia* Andor szept. 26-ikán d. e. 9 órakor hosszas szenvedés után, életének 38-ik évében meghalt Eperjesen.

Jótekonyság. A tótsóvári Állami Tisztviselők Köre szept. 29-ikén saját helyiségében, a németsóvári tűzkárosultak javára zártkörű zeneestélyt rendez a következő műsorral: 1. Gaál F.: „Rhapsodie hongroise op. 19”, zongorán játssza Kriszta Ilonka. 2. Molnár F.: „Álarcosbálon”, monolog, előadja Draskovich Ilonka. 3. Artot: „Souvenir de bellini op. 4”, hegedűn játssza Szecskay László, zongorán kíséri Novák József. 4. a) Schubert: „A vándor”, b) Moyzes M.: „Boldog voltam”, c) Heinrichs: „A királyleány”, éneklő Moyzes Miklósné, zongorán kíséri Moyzes Miklós. 5. Gabányi: „Egy baleset”, dialog, előadják Várjon Margitka és Velics Gyula. 6. Népdalok, cimbalmon játssza zenekísérettel Zsigmond Irénke. 7. Sztankóczy: Magyar dalok, éneklő Sztankóczy István. 8. Sággy M.: „Férjet keressék”, monolog, előadja Szilárd Sárika. 9. „*”, előadja Richter György. 10. Magyar dalok, gordonkán játssza Szemere Márton. Kezdeté este pont 1/2, 9 órakor. Személyjegy 2 kor., családjegy 5 kor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hirtalpigal nyugtáztatnak.

Megtiltották az állomásokon a gyümölcs- és vízarúsítást. A kereskedelmi miniszter a belügyminiszterrel együtt felhívta az illetékes közigazgatási hatóságokat, hogy tiltsák ki az állomásokról a gyümölcsöt és a vizet árusító asszonyokat és gyermekeket, mert az eddigi adatok szerint a gyakori hastífusz- és vérhasmegbetegedések az ilyen ellenőrizetlenül forgalomba kerülő víz és gyümölcs élvezésétől származnak.

Pótkilincsek rajza és műszaki leírása. A kassai keresk. és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a m. kir. honvédelmi minisztérium megküldötte a hadicélokra igénybevett ajtó-(kapu-)kilincsek és zárpaizsok pótlására szolgáló vaskilincsek és vaspáizsok rajzát és műszaki leírását, melyek a kamara titkári hivatalában megtekintés céljából a hivatalos időben rendelkezésre állanak.

A vakok nemesszívú jöltevői. A Vakok Eperjesi intézetéhez újabban a következő adományok érkeztek be: Bujanovics Sándortól 100 kor., Késmárcsly Árpádtól 5 kor., Dinyovszky Jánosnéól 5 kor., Szedlák Józsefnéól 2 kor. és Bodnár Józsefnéól 2 kor. Az intézet vezetősege és növendékei a nemesszívú adakozóknak e helyen is kifejezik hálás köszönetüket.

Orgován Jani kitűnően szervezett zenekarával október 1-jétől esténként Berger kávéházában muzsikál.

Jótekonyság. *Legány* Ilona áll. m.-óvónő a németsóvári tűzkárosultak javára 100 koronát gyűjtött; ehhez járultak: 10 kor.-val Buchbaum Jakab, Engländer Adolf, Friedmann Jenőné és L. J.; 4 kor.-val Csatári Jánosné, Linhardt Lénárdné és Traurig Adolfiné; 2 kor.-val Banyik Mihályné, Diószeghy Andrásné, Friedmann Rezsőné, Klema Károly, Klein Samuné, Klein J. Gyuláné, Kolenka Antalné, Kotora Mihályné, Mlinarcsik Jánosné, Mandl N., Moyzes Miklósné, Olejár Istvánné, Pék Jánosné, Rubin Hermanné, Sproch Dóra, Spanner Pálné, Szofkó Jánosné, Thinschmidt Tivadar, Tót Kálmánné, Wagner-Czoczek család, Tomasek Lajosné, Vári Józsefné és Weisz Dávidné; 1 kor.-val: Engler Károlyné és Kleinert Jánosné, mely adományokat az EPERJESI LAPOK kiadóhivatala rendeltetési helyére juttatta.

A kárpáti falvak átadása. Szeptember 23-ikán újból két kárpáti falut, Dolgonyát és Kísfagyalost adták át a sokat szenvedett lakoságnak. Dolgonya és Kísfagyalos községek is beleestek az orosz betörés pusztulás-körzetébe s nagyjából elpusztultak. A kormány és a társadalom gondosságából és nemeslelkűségéből az elpusztult házak helyén már újak állanak. Ezeket adták át ünnepélyesen a lakoságnak 23-ikán. Ez alkalommal Danykó Miklós esperes, egykori lelkésze a két községnek ünnepi szentmisét mondott. Majd megszentelte az új lakóházakat Mankovics Emánuel mészégetői lelkészrel együtt, aki az utolsó háznál a két község ottlévő népe előtt igen szép beszédet mondott magyarul, majd a nép nyelvén. Beszédében a nép nevében hálójának adott kifejezést a magyar hazával szemben, melyért oly sokat szenvedtek, de amely szenvedésüket enyhítette. Az ünnepélyen az említettek kivül jelen voltak Kovács Gábor min. tan., Szántó Mihály erdőfőtanácsos, dr. Dessewffy István vm. főjegyző a megye részéről, Gallotsik István főszolgabíró, Papp László mérnök.

Nyugtázás. A szept. 23-ikán Eperjesen, a róm. kath. főtemplomban rendezett egyházi hangversenyen az orgona-alap javára felülfizettek: 120 kor.-t az Angolkissasszonyok „Sancta Maria”-intézete; 100 kor.-val: VILLECZ János, Kissóczy Mátyás; 50 kor.-val: dr. Holénia Gyula, a Női-kar tagjai, Saly Győző, Bleyer Ernő hadnagy; 30 kor.-val: Palyik András, Grieger Tivadar, Grimek József; 22 koronát: Ágoston Károly; 20 kor.-val: Faragó József, VILLECZ István, Gregor Endre, Pálesch Árpádné, Ridarcsik Gábor és neje, Székely Pálné, Koós Béla, Magyar József, dr. Kelemen Béla, Brühl Menyhért Héthárs, Kádas Miklósné, N. N.; 17 koronát: id. Vozarik István; 14 kor.-val: Mihók István, N. N.; 12 kor.-t: Schwarz Klementina; 11 kor.-t: Williger Pál; 10 kor.-val: br. Ghillány Lászlóné, Zborovszky Antal, Grieger József, Dobay József, Passuth F., özv. Pondelicsek Emilné, Kun Sándor, Golonya Géza, Janik Ferencné, dr. Wick Béla, Sztaskó Jánosné, Molitorisz István, Lukács Mária, Hamrich János, Drbják Pál, Magyar Józsefné, Hanusovszky Imréné, Tahy József, Jakska Károly és neje, egy 66-os hadnagy, dr. Tóth Sándor, Dobránszky József, Koós Frigyes főhadnagy; 8 kor.-val: Görgey Ernőné, dr. Dessewffy István, dr. Balpataky N.; 7 kor.-val: Kavalszky Ágostonné, Vozarik György, Kozma István, Urbán Jánosné, Hoinman, özv. Joscsák Mária; 6 kor.-val: Klein Ferenc, Szinák Mariska, ifj. Meliorisz Kálmánné, ifj. Vozarik István; 5 kor.-val: Janek Guidó, Szétsényi Gyuláné, Lukács József, Palkovits Emilné, Csepiga Ferenc, Mikola János, Berkó Pál Nagykároly, Sarlay szolgabíró, Kranyik János, Hankó Jánosné, N. N.,

Kovaliczky Pál; 4 kor.-val: Kolozsy József, Marczinkó János, Jakabcsin Anna, id. Sebes István, Kletz Gábor, Kónya Györgyné, Jaczkó György, özv. Bodnárné és leánya, özv. Sitányi Lajosné, Dobránszky Endre, Mórótz Karola; 3 kor.-val: N. N., Erős Géza, Szlávik Erzsébet, Bili András, Konecsni Mátyás, Vernóczy Ferencné, Korovay Ferencné, Répásy Jánosné, Bercsik Géza, Pjontek György; 2 kor.-val: Kots Ferenc, Kizák N., Schlaf Hermann, Dessewffy Pál, Metyel János, özv. Ortancsik Józsefné, Himics András, Halmi János, Kovács Józsefné, Spisák Böske, Sitar József, Huszovszky János, Hámbor Borbála, Hopej György, Kamenyicsik Andrásné, Brenda István, Sztracenzky József, Tomas Bálint, Sztarinszki Anna, Szlavik Jánosné, Urbán Katalin, Mravcsák Apolónia, Marczin Istvánné, Hanza Anna, Vargoska Anna, Ferkó Erzsébet, Matos József, Brúsz Anna, Zivi Borbála, Mikó Imréné, Osvald Béláné, Floegel A., Gracek Mária, Sztaskó Anna, ifj. Sebes István, Bilich N., Smajda Anna, Jakobei István; 1 kor.-val: Próner Károly, Mochnay Kálmán, Strasser Miklósné, Hrinnyák József, Hudák Géza, Repka Anna, Kájsz Sándor, Kuckó Mária, Kuhár Mária, Amrich Borbála, Kris Erzsébet. Összesen: 1432 kor. Eperjes, 1917. szeptember 26. Hálás köszönettel: Zaborovszky Béla, pápai praelatus, prépost, városi plébános. Hemerka Gyula, egyházi karnagy.

Az új belügyminiszter és a hadibiztosítás. Az Augustza Gyorssegély-alap hadibiztosítási osztálya vármegyénk egész területén áldásos tevékenységet fejt ki és minden egyén, aki a néppel állandóan érintkezik, legyen az akár a lelkész, akár a körjegyző vagy a tanító, mindannyian a nép érdekét szolgálják, amikor a hadibiztosítás szükségszerű igénybevételét az érdekeltekkel megkedveltetik. A kormány kezdettől fogva hathatós támogatásban részesítette a hadibiztosítást, de azért akadt egy ujság, amely kifogást emelt egyik vagy másik szervezet ténykedése ellen. Azonban magát az intézményt bántani nem szabad annál kevésbbé, mert egyetlen az országban, amely arra vállalkozott, hogy a gyámoltalanul özvegyeségre vagy árvaságra jutottakat önzegély útján megfelelő összeghez juttassa. A nagyközönség körében állandó a panasz a hadiözvegyek és -árvák hiányos ellátása miatt és annál szembeötlőbb, hogy mindazok, akik a hadibiztosítás révén segélyben részesülnek, milyen gyorsan meg tudják szerezni azt a létalapot, amellyel magukat és családjukat fönntarthatják. — Ezért a magunk részéről is csak ismételten rámutatunk ezen közszükségletet pótló és hazánkban egyedül álló intézményre és buzdítással szolgáljanak mindenkinek, aki a nép önzetlen és készséges tanácsadója, azok az eredmények, amelyek eddig mutatkoznak. Igaz ugyan, hogy a hadibiztosítás intézménye még sokkal fokozottabban mértékben lenne elterjesztendő és sok helyen fáradalmas a munka a hívek megszerzésére, mindazonáltal kellő kitartás mellett az idegenkedést meg lehet törni, különösen akkor, ha, sajnos, megszakítás nélkül még mindig tombol a vérzivatar és a rettenetes harcok csak abban változnak, hogy majd az egyik, majd a másik fronton pusztulnak a népek milliói. Az Augustza Gyorssegély-alap sárosmegyei megbízottja, Szemere Márton gazdasági tanár közli velünk, hogy ez év augusztus 20-ikától, tehát az utolsó 4 héten belül a biztosított katonák sorából 10 halt hősi halált és az ezek életére kötött hadibiztosítás alapján a következő összegek fizettek ki: Kusztra György Somos 1000 kor., Lukács József Somos 1000 kor., Miklós András Eperjes 1000 kor., Szopko János Kisszeben 1000 kor., Feczko András Kajáta 2000 kor.; összesen 6000 kor. A kajáti körjegyzőség területén Zlatohlavi Mátyás zsebe-

falvai lakos nemrég történt halálával ugyancsak 2000 kor., tehát összesen 8000 kor. vannak a következő katonák: Szobos 1000 kor., Dran 1000 kor., Nyigut János 1000 kor., úgy hogy az alatt 11,000 korona kecsalád között, akiknek nyára nagyon szegényben avval a parányi a biztosításért fizettek, amit nekik 1000 vagy Augustza Gyorssegély-népnek is hozzáférhető igénybevételét azáltal, 1000 korona után fizete részletben megfizetni, az letben is és mihelyt egy az egész összegre érve A jelenlegi kormány, a intézmény iránt érdeklő támogatója a hadibiztos Ugron belügyminiszter augusztus 17-ikén kelt súlyozza, hogy a maga arra, hogy a közigazgat nösen a néppel közvetlen kezelésben álló községi-biztosítás előnyeire a ha nak figyelmét felhívják megegyezés alapján a kö mely tagja a biztosított díjait beszédhesse és ez hogy ez az intézmény mi Mi a magunk részéről is a nép jóakaró barátait a terjesztésére és a felvidé dája a szükséges tájéko legnagyobb készséggel munkatársakat szivesen

Távbeszélő használat. A mostani rendk helyzettel kapcsolatos ségi, katonai és más, ki nem tűró ügyekben vál sokkal a távolsági távbe túl vannak terhelve, mely sítőképességét meghala kentése érdekében a val ter az alárendelt hatóság rendeletet intézett, hogy viszonyok tartama alá ügyeket, amennyiben ar nincsen, a távolsági távt lyett lehetőleg állami ta

TANÚ

Hadiárvák gyermekgyűjtés engedélyezése. A belügyminiszter a mekszanatórium Egyes tionszabadii hadiárva-gye tartásának biztosítására egyízben rendezendő is az engedélyt megadta október havában, a ne tanulók között leendő egyes tanerők címére k eszközözlendő; — a begyű tása pedig a gyűjtőivel lapok útján történik.

Katonatisztek gyandíjmentessége. A miniszter a tényleges á díjasok és továbbszolg keinek tanulmányaik amennyiben a szülők v zolják — az ezredesi ra

falvai lakos nemrég történt elhalálása alkalmával ugyancsak 2000 korona került kifizetésre, tehát összesen 8000 korona. Utalványozás alatt vannak a következő káresetek: Buczko Mihály Szobos 1000 kor., Dranga János Hernádtihany 1000 kor., Nyigut János Hernádszentiván 1000 kor., úgy hogy alig hat hét lefolyása alatt 11,000 korona kerül szétosztásra kilenc család között, akiknek anyagi viszonyai bizonyára nagyon szegényesek, és nem áll arányban avval a parányi anyagi áldozattal, amit a biztosításért fizettek, az a nagy segítség, amit nekik 1000 vagy 2000 korona nyújt. Az Augustza Gyorssegély-alap a legszegényebb népek is hozzáférhetővé teszi az intézmény igénybevételét azáltal, hogy aki nem tudja az 1000 korona után fizetendő 45 korona díjat 5 részletben megfizetni, az megfizetheti 10 részletben is és mihelyt egy részlet be van fizetve, az egész összegre érvényes a hadibiztosítás. A jelenlegi kormány, amely minden szociális intézmény iránt érdeklődik, szintén hathatós támogatója a hadibiztosítási intézménynek és Ugron belügyminiszter 66.713. számú, 1917. augusztus 17-ikén kelt körrendeletében hangsúlyozza, hogy a maga részéről is súlyt helyez arra, hogy a közigazgatási hatóságok és különösen a néppel közvetlenebb és állandó érintkezésben álló községi- és körjegyzők a hadibiztosítás előnyeire a hadbavonultak családjainak figyelmét felhívják. Megengedi, hogy a megegyezés alapján a községi előjáróság valamely tagja a biztosított felek hadibiztosítási díjait beszédhesse és ezzel elő akarja segíteni, hogy ez az intézmény minél népszerűbb legyen. Mi a magunk részéről is csak buzdítani tudjuk a nép jóakaró barátait a hadibiztosítási eszme terjesztésére és a felvidéki központ kassai irodája a szükséges tájékoztatást mindenkinek a legnagyobb készséggel megadja és a jelentkező munkatársakat szívesen fogadja. *Farkas Sándor.*

Távbeszélő használatának korlátozása. A mostani rendkívüli időben a háborús helyzettel kapcsolatos közigazgatási, csendőrségi, katonai és más, kivétel nélkül halasztást nem tűrő ügyekben váltott állami beszélgetésekkel a távolsági távbeszélő-áramkörök máris túl vannak terhelve, mely okból a távbeszélő teljesítőképességét meghaladó igénybevétel csökkentése érdekében a vall.- és közokt.-ü. miniszter az alárendelt hatóságokhoz és hivatalokhoz rendeletet intézett, hogy a rendkívüli (háborús) viszonyok tartama alatt a kevésbé sürgős ügyeket, amennyiben annak lényeges akadálya nincsen, a távolsági távbeszélő igénybevétele helyett lehetőleg állami távirattal intézzék el.

TANÜGY.

Hadiárva gyermekszanatóriuma javára gyűjtés engedélyezése. A vall.- és közokt.-ü. miniszter a Zsófia Országos Gyermekszanatórium Egyesület kérelmére a balatonszabadii hadiárva-gyermekszanatórium fenntartásának biztosítására az 1917/18. tanévben egy ízben rendezendő iskolai adománygyűjtésre az engedélyt megadta. A gyűjtés a folyó év október havában, a nevezett egyesület által a tanulók között leendő szétosztás céljából az egyes tanerők címére küldött gyűjtőívek útján eszközölendő; — a begyűjtött összegek továbbítása pedig a gyűjtőívek mellé csatolt csekk-lapok útján történik.

Katonatisztek gyermekeinek iskolai tandíjmentessége. A vall.- és közokt.-ü. miniszter a tényleges állományú tisztek (havidíjasok és továbbszolgáló altisztek) gyermekeinek tanulmányaik folytatása céljából — amennyiben a szülők vagyontalanságukat igazolják — az ezredesi rangig, az állami polgári-

felsőleány-, reál-, felsőkereskedelmi iskolákban, gimnáziumokban, tanító-, tanítónő- és óvónő-kepző-intézetekben, a br. Eötvös-kollégiumban, a gyógypedagógiai és ideges gyermekek alsó- és középfokú állami intézeteiben esetről-esetre kérelmezendő tandíjmentességet biztosít. Az ezen iskolákkal kapcsolatosan működő internátusi kedvezményes helyek elnyerésében azonban csakis a harctéren elesett vagy munkaképtelenül rokkanttá vált katonatisztek (havidíjasok és továbbszolgáló altisztek) gyermekei fognak részesülni, mely kedvezményes helyek évről-évre a szabályszerű pályázat alkalmával kérelmezendők.

Nyugdíj pótló államsegély. A vall.- és közokt.-ü. miniszter özv. Kaszencsák Vazulné tanítóözvegy, eperjesi lakos részére f. évi július 1-jétől kezdve december végéig terjedő időre 100 kor. nyugdíj pótló államsegélyt engedélyezett.

Nyugdíjas tanítók, tanítóözvegyek és tanítói árvák háborús segélye. Törvényhozásunk felhatalmazta a kormányt, hogy az 1917-ik évre rendeleti úton megállapítandó segélyeket engedélyezhessen az orsz. tanítói nyugdíj- és gyámintézet alapja terhére ellátást élvező tanítók, tanítónők, óvónők, valamint a tanítók özvegyei és szülőtlenné váló árvái részére. Az ezen felhatalmazás folytán a nyugdíjas tanítók részére a folyó évre megállapított háborús segély a következő, és pedig 800 kor. nyugdíjig 200 kor., 1000 kor. nyugdíjig 240 kor., 1200 kor. nyugdíjig 280 kor., 1400 kor. nyugdíjig 320 kor., 1600 kor. nyugdíjig 360 kor., 1800 kor. nyugdíjig 400 kor. stb. Az elhalt tanítók özvegyeinél, kiknek özvegyi segélypénze nem több mint évi 1200 kor., az engedélyezett háborús segély összege 300 kor., 1600 kor. segélypénzig a háborús segély 360 korona stb. Az elhalt tanítóknak az országos tanítói nyugdíjalapból ellátást élvező szülőtlenné váló háborús segélye egyenkint 120 kor. Az oly nyugdíjas, aki tényleges tanítói vagy egyéb közszolgálatot teljesít, mely után bármilyen javadalmazásban részesül, háborús segélyt nyugdíja után csak az esetben kaphat, ha nem részesült ruhabszerzési segélyben. Az olyan özvegynek, aki saját alkalmaztatása után is élvez állandó ellátást, ha az ily megállapított háborús segély összege kisebb, mint amilyenre az özvegyi ellátás után lenne igénye, a különbözet kérelmére kiutalványozandó. A háborús segélyeket hivatalból, minden külön kérés nélkül a vall.- és közokt.-ü. minisztérium állapítja meg, mely segély kiutalásáról az érdekelteket a kifizetést teljesítő kir. adóhivatal rövid úton szóval vagy hirdetmény útján értesíti.

KÖZGAZDASÁG.

Aktuális pénzügyi és gazdasági hírek.

Az osztrák bányászokat mi etetjük, még pedig a hadvezetőség útján. Azt még ők maguk is nyíltan elismerik, hogy a hadvezetőség összes élelmi szükségletét tőlünk kapja. No de majd cserében ők meg fűtőanyagot adnak nekünk. Csak aztán túlságosan alánk ne fűtsenek, hogy még a fejünk is fájjon tőle, — mint a tavaszi szénínségkor, Mert hát a viszonyosság szép dolog, különösen, ha meg is van. De legalább kikötötték-e? Vagy megint csak úgy „vakulj magyar“ módjára bánnak el velünk! Legalább arra vall az a körülmény, hogy nem velünk egyeztek meg a bányászok ellátására, hanem egyenest a hadvezetőség teszi meg ezt nekik, persze a mitőlünk elvont falatokkal!

A lengyel szénbányászat állami intézése. A dombrovai lengyel szénbányák tulajdonviszonyaiban változás készül. Eddig jó-

részt francia tőke volt bennük az úr. Mióta a mi kezünkre kerültek, azóta a mi bankjaink intézik a dolgukat. Tőlünk a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank vesz ebben részt. A francia tőke most kivonulni készül. A lengyel államtanács máris lépéseket tesz, hogy az új gazda ne az ő tudta nélkül foglalja el a réginek a helyét. Benne akar lenni a lengyel államhatalom az iparuk fejlődésére oly fontos szénnek a sorsa intézésében. Úgy látszik, tanultak a németektől. Nem elégszenek meg a „laissez faire, laissez passer“ elvével. Nélkülük, róluk nem engednek intézkedni a korszerű közgazdaság legfőbb eszközével. Mi meg még a földgázt is idegen kézre engedték, amely már a miénk volt.

Drágul a kőolaj. Majdnem háromszorosát fogja fizetni a kincstár az eddigi ár helyett. De legalább ennek fejében a közfogyasztásra kerülő kőolajra olcsóbb árat biztosítottak-e? Vagy az egész díjmelés a kőolajtermelők hasznát fogja növelni? Amely most is meghaladja minden esztendőben a 100%-ot!

Felelős szerkesztő: **Dvortsák Győző**
Kiadótulajdonosok: **Koós Ernő és Frigyes.**

Vasúti menetrend.

Érvényes 1917. évi szeptember hó 15-től.

Kassa—Eperjes—Orló.

Kassa . . . ind. r. 4 ³⁰	du. 4 ¹⁰	e. 6 ³⁴
Hernádtihany " " 4 ³⁶	" 4 ¹⁹	" —
H.-szentistván " " 4 ⁴⁵	" 4 ²³	" 7 ⁰⁵
Terebő . . . " 4 ⁵³	" 4 ³⁹	" —
Abos . . . érk. " 4 ⁵⁷	" 4 ⁴³	" 7 ²⁰
Abos . . . ind. " 4 ⁵⁹	1 ¹⁵ " 5 ¹²	" 8 ⁰⁵
Eperjes . érk. " 5 ³⁰	1 ⁴⁰ " 5 ⁴⁰	" 8 ⁵³
Eperjes . ind. " 6 ¹⁵	1 ⁴⁵	" 9 ⁵¹
Eperjes város " " 6 ²⁰	1 ⁴⁸	" 9 ⁵⁷
Nagysáros . " " 6 ³⁶	1 ⁵⁸	" 10 ³⁰
Kisszeben . " " 7 ⁰⁵	2 ¹⁸	" 11 ¹⁰
Héthárs . érk. " 7 ²⁸	2 ⁴⁰	" 11 ⁴⁴
Héthárs . ind. " 7 ⁴¹	"	" 11 ⁵²
Pusztamező . " " 8 ⁰⁶	"	" 12 ³⁸
Orló . . . érk. " 8 ²³	"	" 1 ⁰⁴

Orló—Eperjes—Kassa.

Orló . . . i. r. 5 ³⁵	e. 8 ⁰⁰
Pusztamező " " 5 ⁵⁷	" 8 ²⁰
Héthárs . é. " 6 ²²	" 8 ⁴³
Héthárs . i. " 6 ³⁰	2 ⁵⁵ " 8 ⁴⁷
Kisszeben . " " 7 ⁰¹	3 ¹⁹ " 9 ¹⁵
Nagysáros . " " 7 ²⁵	3 ³⁸ " 9 ³⁸
Eperjes város " " 7 ⁴¹	3 ⁴⁸ " 9 ⁴⁸
Eperjes . . é. " 7 ⁴⁵	3 ⁵³ " 9 ⁵¹
Eperjes . . i. " 7 ⁵⁵	d 12 ⁰³ 3 ⁵⁵ " 10 ²⁵
Abos . . . é. " 8 ²⁶	" 12 ³² 4 ²¹ " 10 ⁵¹
Abos . . . i. " 8 ⁵⁷	" 1 ¹⁷ " 10 ⁵³
Terebő . . " " 9 ⁰²	" 1 ²³ " 10 ⁵⁸
H.-Szentistv. " " 9 ¹¹	" 1 ³⁸ " 11 ⁰⁷
Hernádtih. " " 9 ¹⁹	" 1 ⁴⁵ " 11 ¹⁴
Kassa . . . é. " 9 ²⁵	" 1 ⁵⁰ " 11 ²⁰

Eperjes—Bártfa.

Eperjes . . . ind. r. 5 ⁴⁰	d. 12 ⁰⁵	e. 6 ⁰⁰
Sebeskellemes . . . " " 5 ⁵⁰	" 12 ¹⁵	" 6 ¹¹
Alsósebes . . . " " 5 ⁵⁷	" 12 ²²	" 6 ¹⁸
Kapi " " 6 ⁰⁸	" 12 ³⁸	" 6 ³⁰
Fulyán " " 6 ¹²	" 12 ⁴³	" 6 ³⁵
Töltszék " " 6 ²⁰	" 12 ⁵⁰	" 6 ⁴³
Deméte " " 6 ²⁴	" 12 ⁵⁴	" 6 ⁴⁸
Magyarraszlavicza . . . " " 6 ⁴⁷	" 1 ²⁸	" 7 ⁰⁷
Oszikó " " 6 ⁵⁷	" 1 ³⁵	" 7 ¹⁵
Hertnek " " 7 ²⁰	" 1 ⁵⁷	" 7 ³³
Kolossó " " 7 ³⁹	" 2 ¹⁴	" 7 ⁴⁹
Bártfa érk. " 7 ⁵⁰	" 2 ²⁵	" 8 ⁰⁰

Bártfa—Eperjes.

Bártfa ind. r. 5 ⁴⁵	de. 9 ⁰⁰	e. 7 ⁰⁵
Kolossó " " 5 ⁵⁷	" 9 ¹²	" 7 ¹⁷
Hertnek " " 6 ¹⁵	" 9 ³⁸	" 7 ⁴⁰
Oszikó " " 6 ²⁹	" 9 ⁵³	" 7 ⁵⁴
Magyarraszlavicza . . . " " 6 ³⁸	" 10 ²⁰	" 8 ⁰⁹
Deméte " " 6 ⁵²	" 10 ³⁴	" 8 ²³
Töltszék " " 6 ⁵⁶	" 10 ³⁸	" 8 ²⁷
Fulyán " " 7 ⁰³	" 10 ⁴⁵	" 8 ³⁴
Kapi " " 7 ⁰⁸	" 11 ⁰⁷	" 8 ⁴⁶
Alsósebes " " 7 ¹⁸	" 11 ¹⁸	" 8 ⁵⁶
Sebeskellemes " " 7 ²⁵	" 11 ²⁵	" 9 ⁰³
Eperjes érk. " 7 ³⁴	" 11 ³⁵	" 9 ¹²

Szepesség felé indul a vonat:

	szv.	gyv.	szv.	gyv.	szv.
Eperjes . ind.	12 ⁰³	2 ²⁵	12 ³²	2 ⁵⁹	8 ⁰⁰
Abos ér.	4 ³¹	12 ⁴⁶	3 ³⁸	3 ^{15*}	8 ⁵⁴
Margitfalva "	5 ²⁵	1 ²²	4 ³⁴	3 ⁴⁸	9 ³⁴
Szepesolaszi "	5 ⁵⁴	1 ⁴⁷	5 ⁰⁵	4 ¹²	10 ³⁴
Igló "	6 ³⁸	2 ¹⁹	5 ⁴⁵	4 ⁴²	11 ³⁰
Poprádfelka ér.	7 ²⁶	2 ⁵¹	6 ³²	5 ¹²	12 ¹⁵
Poprádfelka ind.	7 ⁴²	3 ⁰⁸	6 ⁵⁰		12 ⁵⁴
Csorba "	8 ¹³	3 ³⁵	7 ²¹		2 ⁴⁰
L.-Sz.-Miklós "	9 ²¹	4 ²⁰	8 ³²		3 ⁴²
Rózsahegy . . "	10 ⁰⁸	4 ⁴⁵	9 ¹⁵		5 ²¹
Ruttka "	11 ³¹	5 ²⁵	10 ⁴²		6 ³⁵
Zsolna "	2 ¹⁵	6 ¹⁰	12 ²⁸		8 ⁴⁵
Teschen "	4 ¹⁵	7 ⁴⁵	2 ⁰⁰		9 ³⁵
Oderberg ér.	5 ⁰⁶	8 ²⁵	2 ⁴⁰		

* Gyorsvonat; csak Poprádfelkaiig közlekedik jún. 6-10-ig.

Szepesség felől érkezik a vonat:

	szv.	gyv.	szv.	gyv.	szv.
Oderberg ind.	1 ²⁵	6 ²⁰	9 ⁵⁰	10 ⁴⁰	
Teschen "	2 ⁰⁸	7 ⁴⁸	10 ³²	11 ³⁹	
Zsolna "	4 ¹²		12 ²⁵	1 ⁵⁵	
Ruttka "	4 ⁵⁹		12 ⁵⁴	2 ⁴⁵	
Rózsahegy "	6 ¹⁵		1 ³⁵	3 ⁵⁷	
Lipószentmiklós "	7 ⁰³		2 ⁰¹	4 ⁴⁹	
Csorba "	8 ¹¹	gyv.	2 ⁴⁶	5 ⁵⁴	
Poprádfelka . . . "	8 ⁴⁷	10 ^{50*}	3 ¹⁵	7 ¹⁷	
Igló "	9 ⁴³	11 ²³	3 ⁴⁶	8 ²³	
Szepesolaszi . . . "	10 ¹⁶	11 ⁴⁹	4 ¹¹	9 ⁰⁶	
Margitfalva . . . "	10 ⁴⁸	12 ¹²	4 ³⁵	9 ⁴²	
Abos ér.	11 ³²	12 ⁴⁵	5 ⁰⁶	10 ²⁷	
Abos ind.	1 ¹⁵		5 ¹²	4 ⁵⁹	
Eperjes ér.	1 ⁴⁰		5 ⁴⁰	5 ³⁰	

* Gyorsvonat; közlekedik jún. 17-től okt. 15-ig.

Mindazoknak, kik szeretett férjem elhunytával részvétükkel s a temetésen való megjelenésükkel fájdalomukat enyhíteni sziveskedtek, ezúton mondunk halás köszönetet. A Ferdinkó-család.

□□□ Nemzeti □□□
pénzosztályozó-szekrények
visszavásárlása - átcserelése - eladása!

Megveszünk avagy kicserélünk használaton kívül levő pénzosztályozó-szekrényeket a legkedvezőbb feltételek mellett, s egyúttal tudatjuk, hogy új vagy használt szekrények eladása iránti megkeresések gyári raktárunkhoz Wien VII, Siebensterngasse 31. intézendők.

National-Registrier-Kassen G. m. b. H.

Eladó ház.

Árok-utca 24. számú emeletes ház kerttel együtt szabadkézből eladó. A ház be van rendezve vízvezetékekkel és villanyvilágítással.

Viszketegség, sömör, rüh.

Leggyorsabban elmulasztja a dr. Fleisch-féle eredeti **BARNA ZSÍR.**

Nincs szaga, nem p szkít. Mindig eredeti pecsétes, dr. Fleisch-féle kérjük. Próbátégely 1 60 K, nagy tégely 3 K, családi tégely 9 K. Kapható a helybeli gyógyszertárakban vagy direkt a készítőnél rendelhető: dr. Fleisch E. Korona-gyógyszertára, Győr.

HIRDESSÜNK
AZ EPERJESI LAPOKBAN!

Az 1918. évi NAŠA ZASTAVA tót naptárba • HIRDETÉSEKET •

november 15-ikéig
fogad el a kiadóhivatal.

Egész oldal ára 60 kor.
Féloldal 30 kor.
Negyed oldal . 15 kor.

A bártfai kir. járásbíróóság mint tkvi hatóság.
1416-1917. tkvi sz.

Hirdetmény.

A bártfai kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a sárosgörbényi 30. számú elvesztett telekkönyvnek az 1880:XLVI. t.-c. 1. §-a a) pontjában és az 1880. évi 18,058. I. M. számú rendelet III. és IV. §-ában érintett adatok alapján elkészített tervezetét elfogadta és hogy az elfogadott tervezet alapján az illető tjkvet az idézett törvény és rendelet határozmányainak megfelelő eljárás útján pótolja.

Erről a telekkönyvi hatóság az összes érdekelteket azzal értesíti, hogy a pótolott telekjegyzőkönyvet, ennek tervezetét, valamint a tervezet összeállításának alapul szolgált adatokat a telekkönyvi irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetik és a pótlásnál követett eljárásra, valamint a telekjegyzőkönyvi tervezetre nézve a netaláni hibák kiigazítása és a hiányok pótlása céljából bezárólag az 1918. évi január hó 1. napjáig felszólalás útján kifogásokat tehetnek.

Egyszermind figyelmezteti a telekkönyvi hatóság az érdekelteket, hogy azon jogok, amelyek az új szerkesztés következtében hatályon kívül helyezett tjkvben foglalt bejegyzésen alapulnak és amelyeket a felszólalási határidő alatt nem érvényesítettek, olyan személyek ellenében, akik időközben nyilvánkönyvi jogokat jóhiszemmel szereztek, többé nem érvényesíthetők.

Végül figyelmezteti a telekkönyvi hatóság az érdekelteket, hogy a felszólalási határidő alatt szóval előterjesztett felszólalásokat a hivatalos órákban a telekkönyvi iroda vezetésével megbízott telekkönyvvezető veszi jegyzőkönyvbe, valamint ő veszi át a jegyzőkönyvhöz leendő csatolás végett az írásban benyújtott felszólalásokat is.

Bártfa, 1917. szeptember 20-án. **Bálint s. k.**,
kir. ítéletbíró.

**Németbirodalmi (berlini) nő
iskolai növendékeknek
német nyelvből
utánpótló órákat ad.**

Tudakozódások naponta 3-5 óra között Tamásinál, Kassai-út 25. - Ugyanott megvételre kerestetik közepes, jól menő üzlet, bármely helyen, azonnalra vagy későbbre. :: ::

Lóárverés.

A kassai katonai parancsnokságnak 1917. szept. 3-án kelt 346/13. számú rendelete értelmében **szeptember, október, november, december hónapokban 12-én és 26-án**

a cs. és kir. állandó lókorháznál Istvánhután

mustralovak árverése tartatik. Ezen lovak gazdasági munkára azonnal használhatók. Az árverés reggel 8 órakor kezdődik

Azonkívül minden szerdán a „C. 7.” számú szolgálati könyv alapján lovak minden feltétel és formalitás, úgyszintén vásárlási igazolvány nélkül fognak elárvereztetni.

♦♦♦ 3-4 iskolás-fiú ♦♦♦
teljes ellátásra felvétetik.

:: :: Cím a kiadóban, :: ::

••••• Temetkezési •••••
••••• intézet. •••••

KALUZSA FÉLIX kárpitos

és díszítő Eperjesen, Kossuth-u. 5. szám alatt, addig is, míg nyílt üzlethelyiséget rendezhet be, a kárpitos-szakba vágó munkákon kívül • elvállal temetések rendezését • úgy helyben, mint vidéken a legjutányosabb áron. Rendeléseket a legpontosabban teljesít. ••• Van saját gyászokocsija ••• és a szükséges kellékeket nagy választékban állandóan raktáron tartja.

Vadgesztenyét

veszünk mm.-ként 25 K. árban.

Átadható a városi Vigadó pincéjében Berkó Móránál.

Geschmackvolle, elegante u. leicht ausführbare Toiletten

WIENER MODE

mit der Unterhaltungsbeilage „IM BOUDOIR“. Jährlich 24 reich illustrierte Hefte mit 48 farbigen Modebildern, mehr als 2800 Abbildungen, 24 Unterhaltungsbeilagen und 24 Schnittmusterbogen

Vierteljährlich: K 3.50 = Mk. 3.—
Einzelne Hefte 60 h = 52 Pfennig

GRATISBEILAGEN:

„Wiener Kinder-Mode“
„Für die Kinderstube“
„Für ältere und stärkere Damen“
„Für Haus und Küche“
„Schnittmusterbogen“

Schnitte nach Maß. Die Abonnentinnen erhalten Schnitte nach Maß für ihren eigenen Bedarf und den ihrer Familienangehörigen in beliebiger Anzahl gegen Ersatz der Spesen von 30 h = 30 Pfennig unter Garantie für tadelloses Passen. — Die Anfertigung jedes Toilettestückes wird dadurch jeder Dame leicht gemacht

Bestellungen bei allen Buchhandlungen und Zeitungsgeschäften sowie beim Verlag der „Wiener Mode“, Wien VI/2, Gumpendorferstraße 87. — Bei den Postanstalten zum amtlichen Tarif

Die „Wiener Mode“ ist sowohl in der österreichischen als auch in der deutschen Postzeitungsliste eingetragen

**Középiskolai és polgári
iskolai magánvizsgákra**

osztályösszevonással, érettségire a leggyorsabban, felelősség mellett készít elő

Zsoldos Tanintézet

Budapest, VII., Dohány-u. 84. Telefon 32-40.

□ Ismertetőt küld az igazgatóság. □

Előfizetési
Egész évre
Félévre
Negyedévre
Hirdetési díj: Eperjesi lapok
15 l. Közlemény

Bék

Gróf C. miniszter, miniszterelnök politika elvében nagy kettős mondtója a magdenciában méltóbb m amelyk in ellenségeink dete óta fe

Czernin mentális szö tainak finom meggyőző, melegtől s szellemesség máncos stíl ennek az a irányokat m hetne szélje módszerhez, részletében dolt politika Czernin béke azonban nem megnyilatko köntösben érdeméből. pronunciamé lom várfokák sük szerény gyar nemzet amelyekkel beszédének való jelentős

Czernin elérni. Megterjedelmese nak reálpolitikai amely szólt Tartuffé-jéhe tólag ezen nek tisztelet háborúba. Sz a semleges zetlen, béké amelyek e p

CSEM
LEGJO